

Gerard Kramer

Bidden of wensen, of allebei?

WoordStudie

Deze WoordStudie gaat over een woordgroep die zowel bidden als wensen kan betekenen. Hoe kan dat eigenlijk?

Bidden/wensen (Gr. *euchomai*)

In het Nieuwe Testament komen verschillende woorden voor, die allemaal iets betekenen als *vragen, bidden, smeken, willen, wensen*. Deze woorden vormen een groep van elkaar deels overlappende synoniemen, die anderzijds in bepaalde gevallen (te denken valt aan grammaticale combinaties, samenhang) duidelijk van elkaar moeten worden onderscheiden. Voor de vertaler en de uitlegger zijn zij soms een lastig te nemen hobbel. We kunnen ze onmogelijk allemaal in één WoordStudie bespreken, en daarom beperken we ons.

Het nu gekozen werkwoord *euchomai* komt al bij Homerus (midden 9e eeuw v. Chr.) in de hierboven genoemde betekenissen voor, namelijk o.a. *bidden, smeken, biddend beloven, een gelofte doen, wensen*. Volgens sommigen is de oorspronkelijke betekenis *plechtig de stem verheffen*. Het hiervan afgeleide woord *proseuchomai* (*euchomai* + het richting aangevende *pros*), dat veel vaker in het Nieuwe Testament voorkomt, betekent echter altijd *bidden (tot)*.

Ik bespreek nu alle gevallen van het enkele *euchomai*, en motiveer steeds de gemaakte keuze:

- Paulus echter zei: Ik zou God wel willen *bidden* dat én straks én voor lange tijd niet alleen u, maar ook allen die mij vandaag horen, zodanig werden zoals ook ik ben, uitgezonderd deze boeien (Hand. 26:29). Commentaar: is tot God gericht, dus *bidden*.
- En daar wij bang waren dat wij ergens op klippen zouden stoten, wierpen zij van [het] achterschip vier ankers uit en *wensten* dat het dag werd (Hand. 27:29). Commentaar: kan ook *baden* zijn, maar dan tot heidense goden ('wij' en 'zij' worden namelijk onderscheiden). Omdat die niet genoemd worden, lijkt *wensten* beter.
- Want zelf heb ik *gewenst* door een vloek [gescheiden] te zijn van Christus ter wille van mijn broeders, mijn verwanten naar het vlees (Rom. 9:3). Commentaar: God wordt niet genoemd. De keuze *gewenst* lijkt daarom veiliger.
- Wij *bidden* echter tot God dat u niets kwaads doet (2 Kor. 13:7). Commentaar: tot God gericht, dus *bidden*.
- En wij *bidden* ook hierom: uw volmaking (2 Kor. 13:9). Commentaar: uit de samenhang met vers 7 (aangegeven door *ook*) concluderen we dat 'God' erbij gedacht moet worden, dus *bidden*.
- Belijdt dus voor elkaar de zonden en *bidt* voor elkaar (Jak. 5:16). Commentaar: de toevoeging *voor elkaar* maakt duidelijk dat het om *bidden* gaat. Overigens hebben enkele belangrijke handschriften hier *proseuchomai*, dat altijd *bidden* betekent.
- Geliefde, ik *wens* dat het u in alles goed gaat en dat u gezond bent, zoals het uw ziel goed gaat (3 Joh.:2). Commentaar: God wordt niet genoemd, dus *wens* is veiliger. Maar de vertaling *bid* is zeker niet onmogelijk.

Gebed/wens/gelofte (Gr. *euchè*)

Dit woord komt bij Homerus slechts eenmaal voor, en wel in de betekenis van *gelofte*. In het Nieuwe Testament treffen we het slechts enkele keren aan:

- ...want hij had een *gelofte* gedaan (Hand. 18:18). Commentaar: uit de samenhang ('zijn hoofd had laten scheren') blijkt het niet om een *gebed*, maar om een *gelofte* te gaan.
 - ...vier mannen die <uit zichzelf> onder een *gelofte* staan (Hand. 21:23). Commentaar: er staat letterlijk 'die een *euchè* op zichzelf hebben'. Dat kan geen *gebed* zijn, dus een *gelofte*; zie ook *zich het hoofd ... laten scheren* in vers 24.
 - En het *gebed* van het geloof zal de zieke behouden en de Heer zal hem oprichten (Jak. 5:15). Commentaar: dit is de enige keer dat we dit woord met *gebed* moeten vertalen, omdat het terugverwijst naar het *bidden* (*proseuchomai*) van de oudsten in vers 14 en omdat er een reactie van de Heer – die kennelijk aangeroepen is – op volgt. Bovendien lijkt *bidt* voor elkaar (*proseuchomai*) in vers 16 via *dus* direct op het voorafgaande aan te sluiten.
-

Oude Sporen 2018

